

In het voetspoor van

De oudste voetafdrukken door mensen achtergelaten zijn om en nabij de 345.000 jaar oud. Er zijn op deze wereld overal voetafdrukken te vinden die door mensen zijn achtergelaten of lijken te zijn achtergelaten.

Bij een noodopgraving/waarneming van de Archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk kwamen op 10 juli 2004 in een bouwput aan de Jan Ligthartstraat op ongeveer 3 meter diepte de sporen tevoorschijn van een aantal verschillende mensen, zowel op blote voeten als op schoeisel. Ook de hoefsporen van een onbeslagen klein paard werden zichtbaar in het zand. De grondlaag waarin de sporen zichtbaar werden stamt uit het midden van de IJzertijd. Zo'n 2300 jaar geleden. In de donkere, humushoudende laag bleven de indrukken van de voetsporen bewaard doordat er kort daarna wind opstak waardoor de indrukken werden gevuld met licht stuifzand. Het laagje stuifzand is maar een paar millimeter dik. Men moet dus heel voorzichtig laagje voor laagje wegschrapen. Iets teveel en de voetstap die men wil bewaren is weggeschrapt.

Het was voor de werkgroep de eerste keer dat er menselijke voetsporen werden gevonden. In de naast gelegen bouwput waren wel al de hoefsporen van een rundachtige gevonden. Maar deze vondst en dan meerdere sporen tegelijk! Dit was toch wel heel bijzonder.

In de bouwput waren verder nog de sporen van een geploegd veld gevonden. Ook leuk maar deze sporen treffen we in de hele omgeving aan. Op de foto is duidelijk te zien dat grond zowel van links naar rechts is bewerkt en haaks daarop nogmaals is omgewoeld. Het dambordeffect dat zo wordt verkregen is typerend voor deze manier van ploegen.

Een eergetouw was eigenlijk geen echte ploeg, de houten punt van de ploeg zorgde ervoor dat de grond werd opengescheurd. De ploeg werd getrokken door 2 ossen. De boer zocht een wat kromme stam uit die hij bewerkte met bijl en dissel tot het gewenste model was verkregen. Aan de voet werd een inkeping gemaakt waarin de ploegschoen geplaatst kon worden. Aan de andere kant werd een juk gemaakt, voorzien van touwen waar de ossen ingespannen konden worden.

Tot zover de sporen van ploegen. Terug naar de voetstappen en hoefsporen. Het vinden was natuurlijk heel bijzonder maar hoe nu verder. Scherven van aardewerk kun je meenemen om ze later verder te onderzoeken en eventueel weer te reconstrueren tot de oorspronkelijke pot door te restaureren. Maar de voet en hoefindrukken. Wat doe je daar mee behalve fotograferen en natekenen? Tekeningen en foto's van profielen betekenen altijd een verlies aan informatie ten opzichte van het originele grondspoor.

De beste oplossing is het maken van een lakafdruk. Voorwaarde is wel dat de grond goed droog is. Het beste gaat het met zandgrond. Dat was hier het geval. Een lakafdruk kost echter tijd. Gelukkig was het warm waardoor de lak snel kon drogen. Evengoed duurde het een paar dagen voor we een mooie afdruk hadden. Voor stevigheid werd de afdruk afgedekt met een lapje linnen. Het linnen werd doordrenkt met blanke lak waardoor het zand aan de onderkant ook nat werd van de lak. Bij het drogen van de lak bleef dat dunne laagje zand met de afdruk aan het lapje linnen kleven. Als de lak goed droog is trekt men voorzichtig het lapje linnen van de grond af. Met wat geluk is nu aan de andere kant een afdruk in spiegelbeeld van de voetafdruk te zien. Op deze manier zijn de hoefsporen van het paard en een voetafdruk van een mens bewaard. Een van onze leden heeft er mooie kistjes voor gemaakt met een plexiglas bovenkant zodat men de sporen wel kan zien maar niet kan aanraken. Op deze manier zijn ze ook geschikt voor tentoonstellingen en exposities.

Een overzicht van de put met de verschillende voet en hoef afdrukken.

De geconserveerde hoefafrukje en de voetstap.